

Державний комітет архівів України

Український науково-дослідний інститут
архівної справи та документознавства

УКРАЇНСЬКІ АРХІВІСТИ (XIX–XX ст.)

Біобібліографічний довідник

Київ

2007

Українські архівісти (XIX–XX ст.): Біобібліогр. довідник / Держкомархів України. УНДІАСД; Упоряд.: І. Б. Матяш (кер.), С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько та ін. – К., 2007. – 752 с.

Довідник містить біографічні статті про архівістів, археографів, архівознавців, педагогів вищої школи, державних діячів, істориків, юристів, джерелознавців, колекціонерів, меценатів, котрі помітно прислужилися розвитку архівної справи в Україні. При викладі біографічних даних увагу зосереджено на архівному та архівознавчому доробку представників науки і культури, подано відомості про спеціальні публікації архівістів та наявність особових фондів.

Для архівістів, істориків, студентів і викладачів історичних факультетів вищих навчальних закладів України.

Упорядники:

*І. Б. Матяш (керівник), С. Л. Зворський, Л. Ф. Приходько,
Р. В. Романовський, Л. М. Федорова*

Бібліографічне редагування:

Л. П. Одинока, Р. В. Романовський

Рецензенти:

член-кореспондент НАН України П. С. Сохань
(Інститут української археографії та джерелознавства
імені М. С. Грушевського НАН України)

доктор історичних наук, професор Р. Я. Пиріг
(Інститут історії України НАН України)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства
(протокол № 6 від 29 листопада 2007 р.)

начити роботу з молоддю. Залучення до роботи в архіві студентів місцевого ІНО, організація науково-дослідної кафедри історії України, вважав О. Ф., дасть можливість створити власну школу вчених архівістів і забезпечить губернські архівні установи кваліфікованими кадрами. На жаль, ця пропозиція залишилась поза увагою Головархіву. Влітку 1924 р. під час особистої інспекції архівних установ ряду міст губернії О. Ф., вже як науковий співробітник губарху, вживав заходів для введення на місцях інституту уповноважених губарху, які б мали відповідну підготовку і працювали на громадських засадах.

1924–1925 рр., перебуваючи на посаді заступника завідувача губархом, О. Ф. керував впорядкуванням і описуванням архівів поштово-телеграфних установ, Волинської дирекції народних шкіл, книг архіву з'їзду мирових суддів та дільничних суддів Волинської мирової округи. За його пропозицією видано накази про обов'язкову реєстрацію і описування документів в повітових архівах, що сприяло зміцненню архівної системи в губернії.

В кінці 1925 р. О. Ф. залишив роботу в архівних установах і повністю перейшов на викладацьку діяльність, працював у Волинському ІНО та медичній профшколі.

Оксана Коваль (Київ)

ФОХТ Вальтер Ріхардович (19. 02. 1862, Санкт-Петербург – ? Москва ?) – філолог-класик, архівіст. Народився в німецькій сім'ї. Закінчив Ніжинську класичну гімназію (1882), а згодом російську філологічну семінарію при університеті у Лейпцігу (1886). Наукові уподобання – антична література, хронологія, нумізматики та археологія. Тривалий час працював у Ніжинській класичній гімназії (1886–1914). Був зареєстрований в Науковому Комітеті НКО УСРР. Дійсний член Ніжинської секції наукових працівників України. За сумлінну багаторічну працю 1927 р. Центральним архівним управлінням УСРР йому було призначено персональну пенсію.

Архівну діяльність В. Ф. провадив у Ніжині. З 16 лютого 1920 р. по 1 квітня 1923 р. працював на посаді уповноваженого Чернігівського губарху при Ніжинській політпросвіті. За цей час ним були взяті на облік та перебували під його наглядом 9 архівів: ніжинських окружного суду, ІНО, Центрального архіву Ніжинщини, міської та земської управи, інспектора народних училищ, казначейства, поштово-телеграфної контори та повітових і мирових з'їздів, дільничних суддів і 5 архівів радянських установ. У цей період він працював “совершенно один, без полномочий, руководства, сметы, денег, порой даже без жалованья и пайка, за

самое незначительное вознаграждение, по большей части 8 руб. в месяц, в грязи и холоде”. З 1 квітня 1923 р. по 27 грудня 1924 р. В. Ф. працював завідувачем архівосховищем та заступником інструктора губарху, а з 27 грудня 1924 р. по 26 вересня 1925 р. – окружним інструктором цього ж управління. За цей період, завдяки інтенсивній роботі В. Ф., кількість зареєстрованих у Ніжинському архіві фондів зросла до 117. Були врятовані від фізичного знищення архіви ніжинського повітового старости за 1918 р., ніжинського предводителя дворянства, повітового поліцейського і жандармського управління, дорожнього і будівельного комітетів, окружного суду, червоноармійські архіви. У цей час В. Ф. особисто працював над упорядкуванням архівів колишніх інспектора народних шкіл, окружного суду та старшого нотаря, архіву земської управи, а також справ радянських установ: окрвиконкому, наросвіти, повітвиконкому, упродкому, уздраву, робітфаку й кварткомів. Протягом літа 1923 р. опрацював і склав описи архіву Ніжинської земської управи.

26 вересня 1925 р. у зв’язку з реорганізацією архівних установ й утворенням Ніжинського окружного архівного управління В. Ф. було переведено на посаду ученого архіваріуса, на якій він проводив інспектування стану зберігання документів державних установ Ніжинської округи. На цій посаді він працював до 28 серпня 1926 р., коли його було звільнено “з огляду на його старість, яка не давала можливості інтенсивно проводити працю по окрарху”.

Подальша доля В. Ф. невідома.

Андрій Острянюк (Чернігів), Тетяна Портнова (Київ)

ФРАНКО Надія Іванівна (12. 06. 1950, м. Воркута Комі АРСР) – філолог, архівіст. Із родини службовців. Закінчила філологічний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка (1973). У 1973–1974 рр. працювала вчителем української та німецької мови в с. Дацьки Львівської області.

Архівну діяльність розпочала в ЦДІА УРСР у м. Львові з вересня 1975 р. на посаді молодшого наукового співробітника. З 1987 р. обійняла посаду завідувача відділу зберігання документів та удосконалення НДА. З 1999 р. по червень 2005 р. – заступник директора архіву. Опрацювала ряд фондів, зокрема, склала новий докладний іменний покажчик до одного з найбільших документальних комплексів архіву, що стосуються історії української науки й культури, – фонду Наукового товариства ім. Шевченка у Львові. Н. Ф. є фахівцем з опрацювання збірок українських суспільно-політичних, громадських і культурно-освітніх діячів XIX–XX ст., знавцем палеографії. За її ініціативою в архіві було роз-

647

Українські
архівісти
(XIX–XX ст.)

Франко Надія

Архіви: ЦДАВО України, ф. 14, оп. 1л, спр. 18, 27; Держархів Чернігівської обл., ф. Р-647, оп. 2, спр. 3, 106; спр. 41; Відділ Держархіву Чернігівської обл. в Ніжині, ф. 1367, оп. 1, спр. 307; ф. Р-5301, оп. 1, спр. 10, 17; оп. 1, спр. 18, 20–23, 46, 57; ф. 1367, оп. 1, спр. 307, 1008.

Праці: Науково-практичний семінар в ЦДІА УРСР у м. Львові // АУ. – 1984. – № 1. – С. 69–70; Путівник по фондах ЦДІАЛ України. – К., 2001 (співупоряд.); Dokumenty do dziejów kopalnictwa i warzelni soli w zasobie Centralnego Państwowego Archiwum Historycznego we Lwowie // Cracovia; Leopoldis. – 2001. – № 4. – S. 36–40.

Література: Центральний державний історичний архів УРСР у м. Львові: Покажч. видань архіву та л-ри про його діяльність: 1947–1988 рр. – Львів, 1990.